

נעימות התורה

מתוך שיעוריו ודרשותיו של מורינו הרב משה שוורץ שליט"א
רב דקהילתנו וראש הכולל להוראה 'כנסת ישראל'
בס"ד || פרשת קורח תשפ"ו || גליון ה'

נעימות אור החיים הקדוש

נעימות האגדה

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש

וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִמְּחֻמָּתוֹ חֲמִשִּׁים וּמֵאֵתִים מִחֻמָּת וְאַחֲרָיו אִישׁ מִמְּחֻמָּתוֹ (טז, יז).

יש לפרש, דמשה רבינו נתחכם בזה שלא יתערב קורח עם החמשים ומאתים איש, כדי שלא יטעו בני אדם ויאמרו שקורח בפני עצמו הוא צדיק כאהרן, אלא כיון שהוא יחד עם שאר מקטירי הקטורת לכן לא הקריבו ה' אליו, לכן נתחכם משה שיהיו ב' כתות בפני עצמם, כת אחת קורח ואהרן, וכת אחת ר"נ איש, ולכן אמרם בפני עצמם.

וְאֵם בְּרִיָּאָה יִבְרָאָה ה' וּפְצָתָהּ הֶאֱדָמָה אֶת פִּיהָ (טז, ל).

קשה, מהו כפל הלשון אם בריאה יברא ה'. ועוד קשה, שהרי אין כל חדש תחת השמש. ויש לפרש, על פי מה שאמרו חז"ל דמיום שהרג קין את הבל ובלעה הארץ את דמו, נסתמה פי הארץ מלומר שירה להקב"ה, ולזה נתכוין משה להקב"ה יחזור לברוא אותה בבריאה קדומה שכבר היה לה פה, ופצתה הארץ את פיה, כמו שהיה קודם שבלעה את דמו של הבל. ואולי, כי על ידי זה יהיה לה תיקון, דעל ידי שהיא פותחת פיה לבלוע אויבי ה' - יהיה לה תיקון על מה שבלעה איש צדיק.

וְיָרְדוּ חַיִּים שְׂאֻלָּה (טז, ל).

קשה, דהיה לומר בלשון מדויק 'ירדו חיים לשאול'. ויש לפרש, דכוונת הפסוק להודיע שאחר שירדו לשאול, הקב"ה נתן בהם כוח ולא מתו, וכמו שאמרו חז"ל דהקב"ה נותן כח לרשעים לקבל עונשם, ואם היה אומר 'לשאול', היה אפשר לפרש שלא היו חיים רק עד שהגיעו לשאול ואחר כך מתו, ולכן כתב "שאולה" דגם אחרי שהיו בשאול הם עדיין חיים.

פִּי אֶת מַעְשֵׂר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל... נִתְּנִי לְלִוִּים לְנִחְלָה עַל כֵּן אֶמְצָתִי לָקֵם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְחָלוּ נִחְלָה (יח, כד).

קשה, דלעיל כתוב שהמעשר ניתן להם חלף עבודתם ולא במקום הנחלה. ויש לפרש, דעצם נתינת המתנות כהונה זהו במקום הנחלה, אלא דיש בזה שכר נוסף ללוויים, שאינם צריכים לעשות ז' מלאכות הצריכות עד שיהיו חייטים ממורחים ומתוקנים - וזהו חלף עבודתם, שישראל עומדים ועושים מלאכתם, כדי שיהיו הלוויים פנויים לגמרי לעבודת אהל מועד.

משלמים ביוקר! פרסומת חברות התקשורת: "דבר ללא הגבלה בחינם!"

ידוע שבשנים האחרונות מפרסמות הרבה מחברות התקשורת - "דבר ללא הגבלה בחינם" וכדומה, ויש אנשים שחושבים שזה באמת חינם והוא ריווח גדול עבורם, אך צריך לדעת - שאם מדברים ללא הגבלה! משלמים על זה ביוקר רב! וכפי שידוע כמה "צער ועגמת נפש" נגרם לאנשים שלא חושבים לפני שמוציאים דיבור מפהם, ואחר כך הם תוהים ואומרים - למה היינו צריכים לומר דבר זה, כמה זה הזיק לנו או לאחרים, ולפעמים הנזק נמשך לשנים רבות. היינו יכולים למנוע את זה אם היינו מתבוננים מעט האם ראוי וכדאי לומר דבר זה. כי דרך התורה היא ההיפוך "דבר עם הגבלה" - דיבורו של האדם צריך שיהא מדוד, וכעצת החכם מכל אדם שלמה המלך (משלי י, יט): "ברוב דברים לא יחדל פשע", ותנן במסכת אבות (פ"א, מ"ז) "וכל המרבה דברים מביא חטא", ועל ידי דיבור ללא הגבלה אפשר להיכשל ח"ו באיסורים שונים של דיבורי לשון הרע, רכילות, ליצנות ודברים בטלים, ואז יוצא שמשלמים על זה ביוקר גם בעולם הבא.

מרח' חפץ חיים' זצ"ל ב'שמירת הלשון' מביא מהמדרש רבה בפרשתנו כי "מחלקת" נוטריקון - מ'כה ח'רון, ק'ללה ל'יקוי, ת'כלית [מלשון כליון רח"ל].

הסוד לשמחת חיים

עוד אומר שלמה המלך (משלי טו, כג) "שמחה לאיש במענה פיו" וגו', והגמרא בעירובין (דף נד, א) דורשת מזה - אימתי שמחה בפיו, בזמן שמענה בפיו, ורש"י שם מפרש - דהכוונה היא שאדם שמח בתלמודו בזמן שיש לו מענה, כששואלין ממנו דבר הלכה. והרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א מפרש פסוק זה באופן נוסף וז"ל: "שמחה לאיש" במענה" פיו וכו', מלשון "ועיניתם", ופירושו שכשהאדם מייסר את פיו, דהיינו סיגוף, וזה מה שאמרו מי שמענה ומסגף את פיו "מלהרבות בדברים שלא לצורך", יזכה שיהא "בשמחה", דהיינו אהבת הבורא ברוך הוא, עכ"ל.ק.

שלושה מחסומים צריך אדם לעבור לפני שמדבר

והלכה למעשה כתב הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זיע"א בצעטיל קטן (סעיף ז'): ירגיל את עצמו שלא יתחיל לדבר לשום אדם "זולת לצורך גדול ההכרח לו", ואף ההכרח ידבר בדברים קצרים מאוד מנופה ב"ג נפה, שלא יהיה בדיבורו שום שקר ח"ו ושום חנופה ושום לשון הרע ורכילות ושום הלבנת פנים ולא שום הראות מעשיו לבני אדם. עכ"ל.ק.

ומדבריו הקדושים נלמד כי אדם צריך לעבור ג' מחסומים לפני שמדבר. מחסום א' - יעצור ויחשוב האם מה שרוצה לומר כעת יש בו צורך גדול שמוכרח לדבר. מחסום ב' - אם רוצה לומר עשרים מילים יעצור ויחשוב איך לאמרם בקצרה רק בעשר מילים. מחסום ג' - ינפה את הדיבורים הקצרים ב"ג נפה שלא יהא בדיבורו שום שקר ח"ו ושום חנופה ושום לשה"ר ורכילות ושום הלבנת פנים.

נעימות הסיפור: מה השיב הגר"ח לאברך שהמציא תירוץ למעביד שלו 'סבתא שלי נפטרה אתמול'

אברך שעבד באיזה מפעל, ויום אחד הוא לא רצה ללכת לעבודה, למחרת כשהוא הגיע לעבודה שאל אותו המעסיק היכן היית אתמול? ואז הוא המציא לו תירוץ ואמר לו בקול בוכים - סבתא שלי נפטרה אתמול, והייתי חייב להשתתף בהלוויה שלה, כי אני חייב לה הרבה הכרת הטוב והרבה דברים טובים למדתי ממנה. עוד הוסיף ואמר, האמת שאני כל כך בצער מפטירתה שעד כדי כך לא היה לי כוחות לבוא לעבודה היום, אבל מסרתי את נפשי לבוא כדי לא לגרום לך נזק. והנה למחרת אותה הסבתא נפטרה בפתע פתאום רח"ל. הלך האברך לשאול את הגר"ח קנייבסקי זצ"ל - האם הוא צריך לחשוש שעל ידי דיבורו הוא גרם שסבתא שלו נפטרה, והשיב לו מרן - ודאי שאתה צריך לחשוש לכך, כפי שידוע מחז"ל כמה צריך להיזהר שלא לפתוח פה לשטן. ושאל האברך - מה אני יכול לתקן על הדבר הנורא שעשיתי. והשיב לו הגר"ח - שבדרך כלל הנכדים נוהגים ללמוד משניות רק בשבעה ובשלושים וביום היארצייט, אבל אתה תראה ללמוד כל יום פרק משניות לעילוי נשמתה, וכך יהא לך קצת תיקון.

פלאי ההלכה

חידה נפלאה בשולחן ערוך
ונושאי כלי

ידוע שבשבת יש ג' אופנים שאומרים 'יעלה ויבוא', שבת שחל בו ראש חודש; או שבת שחל בו יום טוב; או שבת חול המועד. איך יתכן שבשבת רגילה שאינה ראש חודש ולא יום טוב ולא חול המועד, צריך לומר 'יעלה ויבוא' בתפילה?

מקור לתשובה – שו"ע ורמ"א או"ח סימן רס"ח סעיף ד', שולחן שלמה שם, משנ"ב דרשו ביאורים ומוספים שם הערה 11.

פלאי החיים

חידה נפלאה במשנתו של
האור החיים הקדוש
על הפרשה

ידוע שיש כח ביד בית דין להפקיע ולהפקיר נכסים או ממון של אדם במקום שראו צורך לעשות כן, כדאיתא בש"ס (יבמות דף פ"ט ע"ב, ועוד) דהפקר בית דין הפקר. היכן מצינו שיש כח ביד חכמים גם להפקיע מצוות שאדם עשה?

מקור לתשובה – אור החיים הק' בפרשת השבוע עה"פ ויאמר אל ה' אל תפן אל מנחתם וגו'.

מחבר: ד"ר נחמן מנחם

מכון "פלאי התורה"

תשובות ניתן לשלוח לאימייל:

torat6398@gmail.com

או לפקס: 153-8855-6981

בין כל המשיבים נכונה על

האידות - תתקיים הגרלה

אודשית על 4 פרסים:

1. ספר "נח חמארי"

2. "מצוות לשבת עטרת אה"א"

3. 100 ש"ח

4. 50 ש"ח

מצנה על כל אידה מצבה בכתוב

נוסף בתגלה

שמות המזכירים והתשובות יתפרסמו בלשון

כאשר יכלו החשתיקות ל"ד האמן חנ"ל בלבד

ניתן להשיג את הלשון

לפי בקשה בכתובות חנ"ל

וכן בביהמ"ד ר"א אביצ'רא 20 ב"ב

פסקי הלכה בעניינים שונים

דיני "קילוף" ו"חיתוך" הביצה והבצלים ביום שבת קודש

קילוף הביצה והבצל:

א. הסרת קליפת הביצה או הבצל, נחשבת לפעולת 'בורר', שהרי אין הקליפה ראויה לאכילה והיא דבוקה לביצה ולבצל. ולכך מותר רק בתנאים מסויימים, וכדלהלן. [נויש לשאול: הרי הוא מסיר הקליפה שהיא 'פסולת' - מהביצה והבצל שהם 'אוכל', וההלכה אומרת שגם באופנים שמותר לברור צריך לברור 'אוכל מתוך פסולת', ואם כן האין מותר להסיר הקליפה. והתשובה על כך: שהטעם שצריך לברור האוכל מתוך הפסולת, כי אז נחשב 'דרך אכילה', ואילו כשבורר פסולת מתוך אוכל היא 'דרך ברירה'. אבל זה דווקא כשיש לו את שתי האפשרויות, אבל במקרה שלנו שאין לו אפשרות לקלף רק בצורה כזאת שמקלף את הפסולת מהאוכל, גם זה נחשב 'דרך אכילה' ומותר].

ב. מותר לקלף הביצים והבצל רק 'סמוך לסעודה', וזה בדרך כלל כחצי שעה לפני תחילת הסעודה. ואם יש הרבה סועדים וצריך לקלף הרבה ביצים ובצלים, אפשר להקדים לפי הצורך, אבל שיהיה כמה שאפשר יותר סמוך לסעודה.

ג. מי שרגיל באמצע השבוע לחתוך את הביצה בקליפתה לשתיים ולרוקן את הביצה מתוך הקליפה, ראוי שיעשה כן גם בשבת, ולא יקלף הביצה אפילו סמוך לסעודה [כי אצלו זהו 'דרך אכילה' ואין לו ההיתר הנ"ל של 'דרך אכילה' בקילוף הקליפה החיצונית].

ד. יזהר שלא לשבור את הביצה במקום שיש ציור או אותיות, מחמת איסור 'מוחק'.

ה. הקליפות הן מוקצה, ולכן ראוי לכתחילה לקלף הביצים והבצל ישירות לתוך האשפה, או לתוך צלחת שיש שם בה גם שיירי מאכל הראויים לאכילה. ואם קילפם על השיש או על השולחן וזה מפריע לו שאין המקום נקי ומכובד, באופן שהוא כ'גרף של רעי' מותר לו לטלטל הקליפות בידים כמו שהן.

חיתוך הביצה והבצל:

ו. את הביצה מותר מעיקר הדין לחתוך דק דק, ואין בזה משום 'טוחן' כיון שאינו צומח וגדל באדמה, ואיסור טוחן שייך רק בגידולי קרקע.

ז. מותר גם למעך ולרסק את הביצה, אולם יזהר שלא להשתמש עם כלי המיועד לריסוק ומיעור ירקות.

ח. לעומת זאת, את הבצל צריך לחתוך דווקא בחתיכות גדולות יותר ממה שהוא רגיל לחתוך באמצע השבוע, משום איסור 'טוחן'.

חיתוך שאר ירקות:

ט. החותך ירקות ופלפלים לאכול עם הביצה או בסלט ירקות, ראוי להיזהר יזהר כנ"ל שלא לחתוך בגודל שהוא רגיל כל השבוע.

י. ולדוגמא אם עושה 'רצועות' פלפלים וכדו' ראוי לעשותן גדולות יותר מהרגילות. אבל אם חותך 'פרוסות' מותר.

הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנו זי"ע, נהג לקלף ולחתוך בעצמו את הביצה והבצלים באמצע הסעודה. ובאחת הפעמים הסביר את טעמו, כי אינו סומך על הנשים והמשרתות שיכינו זאת לפני הסעודה, לפי שהן עלולות להיכשל באיסורי בורר וטוחן וכנ"ל.